

ISRAEL-EU BUSINESS INFORMATION SHEET

גיליון מס' 32 של העלון

יחסי ישראל האיחוד האירופי

היעד: פסגה ראשונה של האיחוד האירופי וישראל במאי

צפוי שהמו"מ בין האיחוד האירופי לישראל על שדרוג היחסים יואץ בחודשים הקרובים. המטרה היא שכבר באפריל יוצג הסכם חדש שיובא לאישור מועצת ההתאגדות של ישראל והאיחוד האירופי. הסכמה על ההסכם תוביל לקיום פסגה ראשונה בין האיחוד האירופי וישראל שצפויה להתקיים בחודש מאי.

כניסת צ'כיה לנשיאות האיחוד האירופי תסייע לקידום המו"מ בין ישראל לאיחוד האירופי. מיכאל ז'נטובסקי, שגריר צ'כיה בישראל, אמר כי צ'כיה תעניק את כל הסיוע הנדרש להשלמת הסכם השדרוג. הוא מבטיח שישראל תזכה להסכם דומה לזה שיש למדינות הקרובות לאיחוד, כמו שווייץ, נורבגיה ואיסלנד. השגריר מתכוון לקיים קשר עם כל הגורמים כדי להביא לקידומו של המו"מ והשגת המטרה עוד בתקופת כהונתה של ארצו.

שרי החוץ של האיחוד האירופי החליטו בתחילת דצמבר על שדרוג היחסים עם ישראל, למרות המאמצים של הרשות הפלשתינית ומצרים לסיכול המהלך הזה. במקביל, בעקבות לחץ ישראלי, החליט האיחוד האירופי להקפיא את תוכנית הפעולה ל-2009 ביחס לתהליך השלום.

בישראל יודעים כי "חלון ההזדמנויות" להשלמת המו"מ על הסכם חדש הוא עד סוף יוני. ביולי תיכנס שבדיה לנשיאות האיחוד האירופי, ובינואר 2010 תעבור הנשיאות של האיחוד האירופי לידי ספרד. שתי המדינות אינן ידידותיות לאיחוד. למרות החשיבות להגיע להסכם, אין גוף ממשלתי שדואג להקצאת הכספים הדרושים והתיאום בין המשרדים הקשורים למו"מ.

ירידה ביצוא הישראלי למדינות האיחוד

ירידה חלה ביצוא הישראלי למדינות האיחוד האירופי בינואר-נובמבר. היצוא לאיחוד האירופי ירד בספטמבר-נובמבר בשיעור של 17.8% בחישוב שנתי, לעומת עליה של 2.9% ביוני-אוגוסט. מתברר, שגם מתחילת השנה נרשם גידול משמעותי ביצוא הסחורות, ללא יהלומים, הבלגיה, דנמרק וקפריסין.

היצוא למדינות האיחוד האירופי מוביל ביצוא לפי חלוקה גיאוגרפית. היצוא לאיחוד האירופי הגיע ל-34% מסך היצוא הישראלי, בעוד שהיצוא לארה"ב מסתכם ב-28%. גם היבוא

מהאיחוד האירופי מוביל ומסתכם בכ-33% מהיבוא לישראל, בעוד שהיבוא מארה"ב הוא רק 13%, בעוד שהיבוא ממדינות אסיה תופס את המקום השני ומגיע ל-12% מהיבוא לישראל.

ישראל והאיחוד האירופי חתמו על הסכם תעופה

שר התחבורה, שאול מופז, ונציב האיחוד האירופי לענייני תחבורה, אנטוניו טג'אני, חתמו בתחילת דצמבר על הסכם חדש המעדכן את הסכמי התעופה הביטורליים בין ישראל למדינות האיחוד האירופי. זהו שלב נוסף לקראת הסכם תעופה של שמים פתוחים בין ישראל לאיחוד האירופי.

ההסכם החדש יאפשר לחברות תעופה, שהבעלות והשליטה עליהן הן באחת ממדינות האיחוד האירופי או במדינות אפסא, להפעיל טיסות סדירות מכל מדינה אחרת באיחוד האירופי. זאת בכפוף להסכם הביטורלי ולרישום ישות משפטית מאותה מדינה. לדוגמא, חברת תעופה אוסטרית, שהבעלות עליה של אזרחים אוסטרים, תוכל להפעיל טיסות סדירות בין סלובקיה לישראל, זאת בכפוף להסכם התעופה בין ישראל לסלובקיה.

שגריר האיחוד האירופי יכהן שנה נוספת

נציבות האיחוד האירופי האריכה את כהונת ראש נציגות האיחוד האירופי בישראל, **ראמירו סיבריאן-אוזל**, בשנה נוספת. כך שהוא יעבור לתפקיד דיפלומטי חדש לקראת סוף השנה.

סיבריאן-אוזל כיהן לפני הגיעו לישראל כראש נציגות האיחוד האירופי בצ'כיה. הוא היה מעורב בדיונים על צירוף צ'כיה כחברה באיחוד האירופי. השגריר האירופי למד עברית מתחילת כהונתו בארץ. ההישארות לעוד שנה, תאפשר לו להשלים את לימודי העברית.

מה מתבשל בבריסל?

המשבר הכלכלי משנה העדיפויות של צ'כיה כנשיאת האיחוד

המשבר הכלכלי הגלובאלי שינה את העדיפויות של צ'כיה כנשיאת האיחוד האירופי במחצית הראשונה של 2009. הצ'כים התכוונו להוביל רפורמה בתקציב של האיחוד האירופי, אבל המשבר אילץ את צ'כיה להקדיש חלק מהמאמצים שלה לחלץ את הכלכלה האירופית מהמשבר.

הצ'כים מתכוונים לתאם את תוכנית החילוץ לכלכלות של האיחוד האירופי. התוכנית הזו אושרה ע"י ראשי הממשלות והממשלות של המדינות החברות של האיחוד האירופי בתחילת דצמבר. היקף התוכנית הוא כ-200 מיליארד יורו שחלקו יבוא מתקציבי המדינות וחלקו מתקציב האיחוד האירופי. הפיקוח על הוצאת הכספים האלה יהיה למעשה בידי הצ'כים, ובמידה רבה הצלחתם בנשיאות האיחוד האירופי, תהיה שליטתם על כספי חבילת החילוץ.

גם מצפים שבמהלך הנשיאות של צ'כיה יעסקו בדיון על רפורמה בתקציב של האיחוד. טרם ברור אם נציבות האיחוד תפרסם את "הספר הלבן" על ביצוע התקציב והבעיות הגדולות שאותרו. אם אמנם הדו"ח הזה יתפרסם, הבריורים בנושא זה יתחילו במחצית הראשונה של השנה ויימשכו עד 2010.

האיחוד יעניק סבסוד של 400 אלף יורו לנשיאות צ'כיה

האיחוד האירופי הקצה סכום של 440 אלף יורו לנציגות האיחוד האירופי בפראג כדי לארגן אירועים בתקופת כהונתה של צ'כיה בנשיאות האיחוד האירופי. בין היתר, יאורגנו ששה פסטיבלים אירופאיים, כולל מוסיקה ודיונים, שיתקיימו בששת החודשים הקרובים.

האירועים האלה יתקיימו בצמוד להתכנסויות של שרי האיחוד האירופי בערים שונות של צ'כיה, כמפגש השרים לעבודה ועניינים סוציאליים ושרי החקלאות. גם האיחוד יממן ועידה שתציין מלאות 5 שנים להרחבה הגדולה ביותר של האיחוד האירופי. הוועידה תתקיים בפראג ב-2 במארס.

יתקיים גם קונצרט חגיגי המציין את יום אירופה ב-9 במאי. חלק מהכסף יוצא לוועידה על השואה אשר תתקיים ביוני. יהיה גם אירוע לציון סוף כהונת צ'כיה כנשיאה התורנית של האיחוד האירופי.

סרקוזי נגד נשיא צ'כיה

נשיא צרפת, **ניקולא סרקוזי**, יצא בביקורת חריפה כנגד נשיא צ'כיה, **וצלאב קלאוס**, במהלך השמעת סקירה בפרלמנט האירופי על נשיאות צרפת במחצית השניה של 2008. **סרקוזי** טען, כי הנשיא הצ'כי לא נוהג בכבוד בנשיא הפרלמנט האירופי ובמפלגות הפוליטיות. במיוחד יצא חוצץ כנגד התנגדות **קלאוס** לתלות את דגלי האיחוד בקביעות על בנייני הממשלה בצ'כיה.

הביקורת של **סרקוזי** הייתה מן הקשות שהושמעו כלפי מדינה שנכנסת לתפקיד הנשיאה התורנית של האיחוד. נשיא צרפת אמר, כי **"לעתים אני קצת נדהם מההתבטאויות של נשיאה של אחת המדינות האירופיות החשובות"**. **סרקוזי** התייחס לתקרית שאירעה בין **קלאוס** לנשיא הפרלמנט האירופי, **הנס-גרט פטרינג**, ומשלחת של נציגי מפלגות בפרלמנט האירופי בפגישה שנערכה בפראג. נשיא צרפת אמר כי **קלאוס "לא העניק לנשיא הפרלמנט האירופי יחס הולם וגם לא לראשי המפלגות. הוא גם מפגין חוסר כבוד לסמלים האירופיים. דבר כזה לא יכול לקרות ואסור שייקרה"**.

סרקוזי הוסיף, כי **"נפגענו כאשר כל הדגלים האירופיים הוסדרו ממבני הציבור. זה כבוד לשאת דגלים אלה. אני מאושר שראש ממשלת צ'כיה, מירק טופורנק, אינו שותף ליחס זה"**.

נשיא צ'כיה אמר לא מכבר, כי למרות שצ'כיה תקבל את נשיאות האיחוד, אין בכוונתו לתלות את דגלי האיחוד בקביעות. בשבועות הקרובים נדע כיצד ינהג.

ביקורת על מסעי הפרסום של האיחוד המסתכמים בהוצאה של 2 מיליארד יורו

ביקורת על מסעי הפרסום של האיחוד האירופי, הכרוכים בתקציב מנופח של 2 מיליארד יורו בשנה, כלולים בדו"ח שהכין מכון המחקר OPEN EUROPE. המכון מצוין, כי התקציב של מסעי הפרסום גדול יותר מתקציב הפרסום הגלובאלי של חברת קוקה קולה.

המכון טוען כי מסעי הפרסום של האיחוד מכוונים לשיפור התדמית של האיחוד, ולא לשיפור השירותים של האיחוד לתושבים. גם המכון טוען, כי משלמי המסים אינם צריכים לממן מסעי פרסום שקוראים לציבור לאהוב את האיחוד האירופי. לכן, יש לבצע רפורמה ביעדי מסעי הפרסום, וגם לא יהיו מסעי פרסום יקרים.

פקידי נציבות האיחוד האירופי הגבירו בשלוש השנים הקרובות את מסעי הפרסום בעקבות העמדות השליליות שהובעו במשאלי עם בנושאי האיחוד האירופי. במיוחד אנשי הפרלמנט האירופי הביעו דאגה לאחר שסקר שבוצע באחרונה בבריטניה העלה כי רק 2% מהנשאלים ידעו שבשנה הבאה יתקיימו הבחירות לפרלמנט האירופי.

מה קורה באיחוד?

מדינות האיחוד תגדלנה התקציבים לעידוד הפעילות הכלכלית

מדינות האיחוד האירופי תוצאנה יותר כספים כדי לעודד את היציאה מההאטה הכלכלית. ממשלות האיחוד הגיעו להסכמה על גמישות ביעדי התקציב והגרעון במטרה להגביר את הפעילות הכלכלית. חבילת החילוץ בסכום של 200 מיליארד יורו צריכה להוסיף 0.85% לצמיחה של 27 מדינות האיחוד האירופי.

לא ברור כמה זמן יידרש כדי להוציא לפועל את חבילת החילוץ. לחלק מהמדינות אין תוכניות פרטניות לגבי תמיכה בענפים הכלכליים, וייקח זמן עד שהן תגובשנה. גם הבנק האירופי המרכזי הבהיר, כי חייבים להאיץ את הטיפול בהשקעות, על מנת שהן לא תשארנה על הנייר. המומחים מזהירים במיוחד מחזרה על הטעויות שנעשו ביחס לחילוץ הבנקים מסכנת קריסה, כי מתן ההזרמה הכספית הייתה מלווה בתנאים פוליטיים, ולכן חלק מהבנקים סירב לחתום על התנאים האלה ולקבל את הסיוע.

שרי האוצר של האיחוד בחנו את האפשרות של קבלת הלוואה מקרן המטבע הבינלאומית וגם הקמת מערכת שתזהיר מדינות שגולשות לקשיים. השרים החליטו לבחון את האופציות השונות, כולל שימוש במכשירים פיננסיים שונים.

נציבות האיחוד מואשמת באפליית גיל

נציב קבילות הציבור של האיחוד האירופי יצאה בביקורת על נציבות האיחוד האירופי באפליית גיל של המתורגמנים בני 65 ומעלה בשימוש בשירותיהם. נציבות האיחוד טוענת כי היא פועלת לפי התקנה הקיימת, ומציינת כי היא מיישמת מדיניות של גיוס מתורגמנים צעירים.

מתורגמן בלגי התלונן שרצה לעבוד אחר הגיעו לגיל 65, וסירבו לקבלו לעבודה. הנציבות השיבה, כי היא פועלת לפי מדיניותה שהמתורגמנים המגיעים לגיל 65, חייבים לפרוש. אמנם הנציבות העסיקה בין השנים 2004 ל-2006 מתורגמנים מעבר לגיל 65 בעקבות פסיקת בית משפט אירופי שקבע כי התקנה הזו היא בלתי חוקית. אולם ב-2006 החליט בית המשפט בפסק דין סופי כי הנציבות נהגה כהלכה שהפסיקה עבודת גילאי 65, וחזרה לנהוג לפי התקנה הזו.

אולם נציב קבילות הציבור שלח דו"ח לפרלמנט האירופי המתריע על נוהגי הנציבות. הוא קבע כי האיסור על מתן הוראה למתורגמנים בגילאי 65 ומעלה הוא בלתי מקובל. הפרלמנט האירופי קיבל את תביעת נציב קבילות הציבור ועבר מעתה לקבלת מתורגמנים לעבודה על בסיס יכולת מקצועית ולא גיל. אולם הנציבות מסרבת לשנות את המדיניות המפלה שלה על בסיס גיל.

הפרלמנט האירופי אישר פתיחת השוק הביטחוני

הפרלמנט האירופי אישר הצעת נציבות האיחוד האירופי להאחדת הכללים הלאומיים ביחס לשוק הביטחוני. הכללים החדשים מתייחסים לסחר של מוצרים ביטחוניים בין מדינות האיחוד וכן ביחס לרישוי יצוא מוצרים ביטחוניים וחלפים, במטרה שלא יגיעו לאזורי מלחמה.

עתה תהיה מערכת אירופית אחידה של רישוי שתהיה מיושמת ב-27 מדינות האיחוד. עם זאת, הרישיונות יונפקו על בסיס של מדינה, כאשר הממשלות תוכלנה להטיל סנקציות על מקבל הרישיון אם נמצא שהפר את התנאים. בהקשר זה, הפרלמנט קבע סעיפים ברורים בתנאי רישיון יצוא ביטחוני כדי להבטיח שהמוצרים לא ימצאו דרכם לקבוצות יריבות במלחמות פנימיות בעולם.

גם בפסגה של ראשי מדינות האיחוד האירופי באמצע דצמבר הייתה התייחסות לתעשייה הביטחונית האירופית. הודגש הצורך ברה ארגון של התעשייה הביטחונית והטכנולוגיה שלה כדי להבטיח את יציבותה והתחרותיות שלה. הוטל על נציבות האיחוד לגבש דרקטיבה ביחס להעברת מוצרים ביטחוניים ורכישות ביטחוניות.

בולגריה נתבעת להחיש מלחמתה נגד השחיתות

האיחוד האירופי דורש מבולגריה שתאיץ את המלחמה שהיא מנהלת נגד השחיתות והפשע המאורגן. בבריסל הזהירו, שעד כה לא הושגו התוצאות מהצעדים שבולגריה הייתה צריכה לנקוט, כולל בתחום המשפט. הדרישה היא לקדם במהירות את הרפורמה, ולא להאט אותה.

בולגריה כבר הפסידה סיוע של 220 מיליון יורו להשתלבות באיחוד האירופי בשל פיגור במילוי הבטחותיה לקדם את המאבק בשחיתות ובפשע המאורגן. כספים רבים שהוקצו לאיחוד יוקפאו עד שבולגריה תמלא את אשר הבטיחה לעשות. האיחוד האירופי אף דחה טענות של פוליטיקאים בולגריים שהאיחוד האירופי נוהג בנוקשות רבה יותר כלפיה, בהשוואה למדינות אחרות באיחוד.

מדינות המפרץ הפסיקו המו"מ עם האיחוד

מועצת מדינות המפרץ, הכוללת את ערב הסעודית, הפסיקה את המו"מ עם האיחוד האירופי על הסכם על איזור סחר חופשי. ההסכם נועד להגביר את יחסי המסחר, דבר שהיה מסיר חסמים בפני מדינות המפרץ הערביות לייצא מוצרים למדינות האיחוד, כולל מוצרי פטרוכימיה, שכיום חייבים במכס באירופה.

הפיצוץ של המו"מ על הסכם סחר חופשי נבע מדרישת האיחוד האירופי לכלול בהסכם גם סעיפים פוליטיים. מדינות המפרץ מתנגדות לדרישה הזו, וטוענים כי יש לנהל את המו"מ על ההסכם על בסיס כלכלי.

מיסוי באיחוד האירופי

האיחוד דחה ההחלטה על רמת המיסוי של השירותים

מנהיגי האיחוד האירופי החליטו לדחות למארכ את ההחלטה על שיעורי מס נמוכים על שירותים. נציבות האיחוד האירופי הציעה להאריך את ההסדר המאפשר ל-18 מדינות האיחוד האירופי להנהיג שיעורי מע"מ מתחת לרמה של 15% על השירותים, מאופניים לתיקונים ביתיים. ההסדר הנוכחי יגיע לסיומו בשנת 2010.

היה זה נשיא צרפת, **ניקולא סרקוזי**, שבמהלך מערכת הבחירות בארצו הבטיח כי יפעל להשגת אישור האיחוד האירופי לשיעורי מס נמוכים על ארוחות במסעדות. סקטור המסעדות בצרפת מביע דאגה מהעיכוב במילוי ההבטחה הזו. הנשיא **סרקוזי** הבטיח שהחלטה על אפשרות של שיעורי מע"מ נמוכים תתקבל בפגישת פסגה שתתקיים בסוף מארס. הוא יצא נגד הסחבת בדיונים בנושא זה, והכרחי לקבל בהקדם את ההחלטות המתאימות.

גרמניה היא המתנגדת להצעה להוריד את שיעורי המע"מ. היא מביעה ספקות אם הצרכנים ייהנו מהורדת המע"מ, וצעד כזה יפגע בקופת המדינה בתקופה של קשיים כלכליים. החלטה כזו על הורדת מסים חייבת להתקבל באישור פה אחד.

יגבר המאבק במקלטי מס

שרי האוצר של האיחוד האירופי החליטו להגביר את המאבק במקלטי מס. המאבק הזה יעשה ע"י איסוף מקרים של מדינות שאינן חברות באיחוד ולא משתפות פעולה במערכה כנגד העלמות מס. זאת בשל עליה ניכרת בתופעה של שימוש במקלטי מס כדי להתחמק מתשלום מס.

מדינות רבות באיחוד האירופי רוצות להכביד על אזרחיהם בהעברת כספים להפקדה במקלטי מס מחוץ לאיחוד האירופי. גרמניה הזירה בתחילת 2008 ששווייץ תצורף לרשימה שחורה של מקלטי מס, הכוללת מונקו, אנדורה וליכטנשטיין. אמנם תופעת מקלטי המס היא תופעה גלובאלית, אבל האיחוד האירופי מרכז את המאמצים באירופה כדי להרתיע את האזרחים מהעלמת מס.

האיחוד האירופי ינהיג מכס של 14% על הטלפונים הסלולריים

נציבות האיחוד האירופי הציעה למדינות החברות להנהיג מכס חדש על טלפונים סלולריים. המהלך הזה יביא להתנגשות עם שותפות המסחר העיקריות של האיחוד, כולל ארה"ב. היוזמה למהלך הזה הייתה של גרמניה והולנד ששינו את הסיווג של הטלפונים הסלולריים כדי לגבות מכס על חלקי המכשירים המיובאים.

לפי ההצעה של הנציבות ביחס לסיווג של חלקים של הטלפונים הסלולריים המיובאים יאפשר להטיל מכס בשיעור של 14%. ההערכה כי מכס זה יכניס לקופת מדינות האיחוד סכומים ניכרים, כי השימוש במכשירים הסלולריים נפוץ מאד ורבים מצטיידים בשנים שלושה מכשירים.

ההצעה על המכס כבר מעורר את התנגדות הלובי של התעשיות הטכנולוגיות. הלובי קרא לנציבות האיחוד ולממשלות להימנע מכל החלטה על הנהגת מכס שיגדיל את מחיר הטכנולוגיה באירופה. הדבר יעמוד בסתירה למדיניות האיחוד לעידוד הטכנולוגיות במסגרת המאמצים לקדם את ההתאוששות הכלכלית.

הרחבת האיחוד האירופי

מתחדש המו"מ בין האיחוד האירופי לטורקיה

מועצת השרים של האיחוד האירופי הסכים לחדש את המו"מ עם טורקיה בשני נושאים נוספים הנכללים בחבילת ההצטרפות של טורקיה. המדובר בנושא של זרימה חופשית של הון וחברת האינפורמציה והתקשורת. אולם לא נקבע לוח זמנים לניהול המו"מ.

במקביל, טורקיה פנתה לאיחוד האירופי בדרישה שיפעילו לחץ על קפריסין היוונית שתתקדם לקראת פתרון של חילוקי הדעות באי. טורקיה הזהירה כי חלון ההזדמנויות הקיים למציאת פתרון אינו בלתי מוגבל. לכן, על קפריסין היוונית להתקדם בשיחות השלום עם החלק הטורקי של קפריסין.

טורקיה הייתה מועמדת להצטרפות לאיחוד האירופי מאז 1999 והחלה במו"מ על הצטרפות לגוש הכלכלי הגדול ב-2005. אולם מאז הדיונים התנהלו בקצב איטי ולא הושגו סיכומים בשורה של נושאים. אולי רייאן, הנציב הממונה על הרחבת האיחוד האירופי, אמר שהגיעה השעה שטורקיה תקדם את הרפורמות ותתקדם בנושאים של הטמעת החופש ושלטון החוק. גם חשוב שטורקיה תקדם את הקריטריונים במדיניות הפיסיקאלית, עניינים חברתיים, איכות הסביבה וענייני התחרותיות.

סלובניה מתנגדת לצירוף קרואטיה

סלובניה מתנגדת לקידום המו"מ על צירוף קרואטיה לאיחוד האירופי. לובליאנה מאשימה את קרואטיה שהיא דורשת חלק מהים האדריאטי הקרוב לעיר פיראן בסלובניה ומונעת מאוניות סלובניות את הגישה הישירה למים הבינלאומיים. זהו סכסוך שפרץ בין שתי המדינות בשנת 1991 כאשר פרשו מיוגוסלביה לשעבר.

כבר סלובניה הבהירה לראשי האיחוד האירופי שתבלום את אישור בקשת קרואטיה להצטרף לאיחוד האירופי. השר הצרפתי ברונו לה מארי שיגר בשם נשיאות האיחוד האירופי שזו בעיה של יחסים בין שתי מדינות וחייבת להיפתר ביניהן.

האיחוד האירופי וקרואטיה פתחו באמצע דצמבר בדיונים על פרק נוסף של הסכם ההצטרפות. הערכת אולי רייאן, הנציב הממונה על הרחבת האיחוד האירופי, מעריך שהמו"מ על ההסכם יסתיים בשנה הקרובה. הוא הדגיש את החשיבות שקרואטיה תמשיך ברפורמות, במיוחד במערכת המשפטית ולהלחם בשחיתות.